

SOẠN BÀI: ÔN TẬP VĂN HỌC LỚP 12

Nội dung ôn tập phần văn học ngữ văn 12 kì 2

- Văn học Việt Nam: *Vợ chồng A Phủ*; *Vợ nhặt*; *Rừng xà nu*; *Những đứa con trong gia đình*; *Chiếc thuyền ngoài xa*; *Một người Hà Nội*; ...
- Văn học nước ngoài: *Thuốc*, *Số phận con người*, *Ông già và biển cả*.

Phương pháp ôn tập phần văn học lớp 12 học kì 2

Câu 1 (trang 197 sgk ngữ văn 12 tập 2)

Vợ chồng A Phủ:

- Số phận và cảnh ngộ của con người. Số phận bi thảm của người dân miền núi Tây Bắc dưới ách áp bức, bóc lột của bọn phong kiến trước cách mạng khi chịu sự thống trị của thực dân, phong kiến, thần quyền, hủ tục

Tư tưởng nhân đạo: ngợi ca sức sống mãnh liệt, tiềm tàng của con người và con đường họ tự giải phóng, đi theo cách mạng

Vợ nhặt:

- Số phận, cảnh ngộ của con người: Đặt nhân vật vào tình cảnh thê thảm của người dân lao động trong nạn đói 1945, tác giả dựng lên không khí tối tăm, ảm đạm bao trùm xóm ngụ cư

- Tư tưởng nhân đạo của tác phẩm:

+ Đi sâu lí giải, phân tích hiện thực bằng cái nhìn vừa đau xót, căm giận

+ Ngợi ca tình người cao đẹp, khát vọng sống, hạnh phúc và hi vọng vào một tương lai tươi sáng

Câu 2 (trang 197 sgk ngữ văn 12 tập 2)

Về hình tượng nhân vật của hai truyện ngắn:

a, Chủ nghĩa anh hùng cách mạng trước tiên thể hiện ở nhân vật mang phẩm chất anh hùng, bất khuất, đau thương để chiến đấu lại kẻ thù xâm lược

- Đều là những con người sinh ra từ truyền thống bất khuất của gia đình, của quê hương, dân tộc

+ Tnú là người con của Xô- man, nơi từng người dân đều theo cách mạng, bảo vệ cán bộ, nơi có truyền thống đánh giặc

+ Chiến và Việt sinh ra trong gia đình có truyền thống yêu nước, căm thù giặc: cha là cán bộ cách mạng, má là người phụ nữ Nam Bộ kiên cường trong đấu tranh, hai con tiếp nối lí tưởng của cha mẹ

- Họ chịu nhiều đau thương, mất mát do kẻ thù gây ra, tiêu biểu cho đau thương mất mát của cả dân tộc.

+ Tnú chứng kiến vợ con bị kẻ thù tra tấn đến chết, bản thân bị giặc đốt mười đầu ngón tay

+ Chiến và Việt chứng kiến cái chết của ba má: ba bị chặt đầu, ma chết vì đạn giặc

→ Nhưng đau thương đó hun đúc tinh thần chiến đấu, lòng căm thù giặc sâu sắc của con người Việt Nam

- Họ đều phẩm chất anh hùng, bất khuất, là con người Việt Nam kiên trung:

+ Tnú từ nhỏ đã gan dạ, đi liên lạc bị bắt được, tra tấn dã man vẫn công khai. Anh vượt trở về, lại là người lãnh đạo thanh niên làng Xô Man chống giặc, bị đốt mười ngón tay vẫn không kêu rên

+ Việt bị thương trong trận đánh lại lạc mất đơn vị, chắc tay súng quyết tâm tiêu diệt kẻ thù. Đối với chị, Việt ngây thơ, nhỏ bé, trước kẻ thù Việt vụt lớn, chững chạc

- Chủ nghĩa anh hùng: thể hiện qua nhân vật (dân làng Xô- man), gia đình Việt Chiến.

b, Chủ nghĩa anh hùng cách mạng thể hiện qua sức sống bất diệt của người Việt

+ Dân làng Xô Man giống như xà nu kiên cường, bất khuất, tiếp nối nhau chống giặc ngoại xâm

+ Ông nội và cha mẹ đều bị giặc giết hại, chị em Chiến Việt xung phong đi lính chiến đấu thực hiện lí tưởng gia đình

→ Sự tiếp nối, kế thừa làm nên chủ nghĩa anh hùng cách mạng của con người, giúp họ chiến đấu vượt qua nhiều khó khăn, đau thương, mất mát

c, Chất sử thi trong truyện ngắn: góp phần thể hiện thành công chủ nghĩa anh hùng cách mạng

+ Đề tài: Cuộc chiến đấu của dân tộc chống kẻ thù xâm lược

- + Chủ đề: ngợi ca phẩm chất anh hùng của con người Việt trong kháng chiến chống Mỹ
 - + Nhân vật chính: Là những con người tiêu biểu cho cộng đồng về lí tưởng và phẩm chất, nhân danh cộng đồng chiến đấu
 - + Giọng văn: ngợi ca, thấm đẫm cảm hứng lãng mạn cách mạng
- Hai truyện ngắn bản hùng ca thời đại đánh Mỹ

Câu 3 (trang 197 sgk ngữ văn 12 tập 2)

Tình huống truyện “Chiếc thuyền ngoài xa”

- Xây dựng qua việc phát hiện ra những nghịch lý của Phùng – nghệ sĩ săn tìm cái đẹp bên bờ biển, ở tòa án huyện
- Người nghệ sĩ phát hiện ra hiện thực trớ trêu, nghịch cảnh, chiếc thuyền đẹp như ngư phủ lại bước ra một người đàn bà xấu xí, cam chịu, lão đàn ông thô kệch, dữ dằn, độc ác, coi việc đánh vợ như cách giải tỏa
- Nghịch lý người đàn bà hàng chài van xin được sống với người chồng vũ phu. Câu chuyện về cuộc đời đã giúp cho nghệ sĩ Phùng và chánh án Đẩu “ngộ” ra những chân lí, sâu sắc về cuộc sống

Ý nghĩa:

- Tư tưởng nghệ thuật: bên ngoài và bản chất đôi khi đối lập. Không phải lúc nào cái đẹp cũng thống nhất với cái Thiện, cần nhìn đa chiều
 - + Người nghệ sĩ cần gần gũi với cuộc đời, cần rút ngắn khoảng cách giữa cuộc đời và nghệ thuật
 - + Nghệ sĩ không nhìn về cuộc đời bằng con mắt đơn giản, dễ dãi, phải có tâm lòng, có can đảm, biết trăn trở về con người
- Giá trị hiện thực: cuộc sống nghèo đói, tăm tối dẫn tới nạn bạo lực gia đình. Cần bảo vệ quyền sống của con người.
 - + Giá trị nhân đạo: Sự chia sẻ cảm thông của tác giả với những số phận đau khổ tủi nhục của người lao động nghèo trong xã hội. Lên án, đấu tranh cái xấu, cái ác.

Câu 4 (Trang 197 ngữ văn 12 tập 2)

Ý nghĩa tư tưởng đoạn trích “Hồn Trương Ba, da hàng thịt”

- Được sống là đáng quý, nhưng sống đúng là mình, sống trọn vẹn nhưng giá trị mình muốn và theo đuổi còn quý giá hơn
- Con người phải luôn luôn biết đấu tranh nghịch cảnh, với chính bản thân, chống lại sự dung tục để hoàn thiện nhân cách và vươn tới những giá trị tinh thần cao quý
- Con người phải luôn biết đấu tranh với những nghịch cảnh với chính bản thân, chống lại sự dung tục để hoàn thiện nhân cách, vươn tới giá trị tinh thần cao

Câu 5 (trang 197 sgk ngữ văn 12 tập 2)

- Nghệ thuật:

- + Miêu tả tinh tế, sâu sắc nội tâm, diễn biến tâm trạng nhân vật
 - + Lời kể chuyện giản dị, sinh động, giàu sức hấp dẫn
 - + Nhiều đoạn trữ tình ngoại đề gây xúc động mạnh cho người đọc
- Ý nghĩa đoạn trích ngoại đề gây xúc động mạnh cho người đọc
- + Con người bằng ý chí, nghị lực, niềm tin vào tương lai, cần vượt qua chiến tranh, bi kịch của số phận
 - + Cảm thông, chia sẻ với những đau thương mất mát, di chứng chiến tranh, cùng những khó khăn trong cuộc mưu sinh thường nhật
 - + Lên án bảo tố chiến tranh phi nghĩa, sức tàn phá của nó
 - + Khát vọng hòa bình, tin tưởng vào ý chí, nghị lực

Câu 6 (trang 197 sgk ngữ văn 12 tập 2)

- + Cốt truyện đơn giản nhưng hàm súc
 - + Hình ảnh, ngôn ngữ giàu tính biểu tượng
 - + Lối dẫn truyện nhẹ nhàng, tự nhiên sâu sắc, lôi cuốn
- Truyện ngắn Thuốc phê phán căn bệnh gia trưởng, lạc hậu của người Trung Quốc bấy giờ, xót xa cho người làm cách mạng xa rời quần chúng

Ý nghĩa truyện ngắn Thuốc:

+ Người Trung Quốc cần có thứ thuốc để chữa trị tận gốc căn bệnh mê muội về tinh thần

+ Nhân dân không nên “ngủ say trong cái nhà hộp bằng sắt”

+ Người làm cách mạng phải gần gũi, giác ngộ quần chúng

Câu 7 (trang 197 sgk ngữ văn 12 tập 2)

Ý nghĩa của biên cảnh:

- Ông lão và con cá kiểem. Hai hình tượng mang một vẻ đẹp song song tương đồng trong một tình huống căng thẳng đối lập

- Ông lão tượng trưng cho vẻ đẹp của con người trong việc theo đuổi ước mơ giản dị

- Ông lão ngư phủ lành nghề, một mình đơn độc trong cuộc chiến dũng cảm và mưu trí, thực hiện ước mơ

+ Cảm nhận của ông về “đối thủ” cá kiểem” không hề thù hận mà ngược lại, ông gần như cảm kích, chiêm ngưỡng, thậm chí nuối tiếc nếu giết nó

- Cá kiểem tượng trưng

+ Vẻ đẹp kiêu hùng, vĩ đại của tự nhiên, những vòng lượn của con cá kiểem thể hiện lòng dũng cảm, kiên cường không kém gì đối thủ của nó

+ Con cá kiểem chính là hình ảnh lí tưởng, của ước mơ mỗi người theo đuổi trong cuộc đời

+ Sự khác biệt giữa hình ảnh đẹp khi chưa bị chiếm lĩnh mang một ý nghĩa riêng, đó là hình ảnh chuyển từ ước mơ sang hiện thực, nó không còn lung linh, huy hoàng như trước

+ Trong mối quan hệ phức tạp của thiên nhiên, con người vừa là bạn vừa là đối thủ: con cá kiểem là ước mơ cao cả nhưng cũng khác thường, cao cả mà con người theo đuổi trong đời